

BLICHERNOTER indeholder:

Nyt sanghefte

Formanden har ordet

Et hjertesuk!

Årsberetning

Jens Kr. Lings: *Hosekræmmeren*

Marianne G. Hougaard: Blicher-ruten

Erik Harbo: H.C. Andersens romaner

Nekrologer

En sand perle fra Blicher-Selskabet

Anmeldelse: Knud Mogensen.

Bente Harbo: Knud Sørensens seneste digtsamling *Gemmebogen***Åbningstider: Blicheregnens Museum -ring**
87205030 blicheregnensmuseum.dk/**E Bindstouw har åbningstider: juli 10-17.****august 11-16. Mandag lukket. Ring****23669286 el. 22677743. Se på nettet****Herningsholm: Se på nettet tlf. 96 26 19 00****museummidtjylland.dk**
Malvinas Hus, Spentrup 1. maj - 31. oktober: lørdag og søndag kl. 14-17 samt efterårsferien 14-17**Telefon i åbningstiden: 86 47 78 30****Foredrag om Blicher**

Hvis man mangler et foredrag om Blicher, er der flere i Blicher-Selskabets bestyrelse, der har en række foredrag om digteren på lager.

Kommende arrangementer m.m.

18. og 19. sept. Seminar på Skærum Mølle (tilmelding vedlagt)

Lørdag 16.10. 2021 kl. 15 Generalforsamling og Årsfest i Johannesgården Blegdamsvej 1. B. Se vedlagte indbydelse

Mandag 11. oktober kl. 19.30-21.00 Blicheregnen: prof. Johs. Nørregaard Frandsen

31. oktober kl. 14.00-16.00 Blicheregnen: Fortælledag om St. St. Blicher Ulla Skovsbøl og Jørgen Løvstad

6. november i Thorning Forsamlingshus: Foredrag med Ida Jessen

Bestyrelsen for Blicher-Selskabet

Formand: Operasanger Erik Harbo

Næstformand: Chefkonsulent Peder Porse

Sekretær og kasserer: James Lerche

Høje Gladsaxe 11, 2.tv. 2860 Søborg,
tlf. 25533266

Skuespiller Paul Hüttel

Lektor Dorrit Færk Møller

Museumsinspektør Marianne G. Hougaard

Samlingschef Jesper Meyer Christensen

Provst Per Vibskov Nielsen

Lektor Ivan Z. Sørensen

Suppleanter:

Arkæolog Dorthe Kaldal

Pastor Mads Jacob Iversen

Antal medl.: ca. 300 husstande

Medlemskab Husstand: 200 kr.

Udland og institutioner: 250 kr.

Danske bank reg. 1551 4090780

el. giro 409 0780

Blicher-Selskabets adresse:

Havelodden 64, 4000 Roskilde,

tlf. 46373920/ 23205119

Selskabets mail: erik.harbo@mail.dk

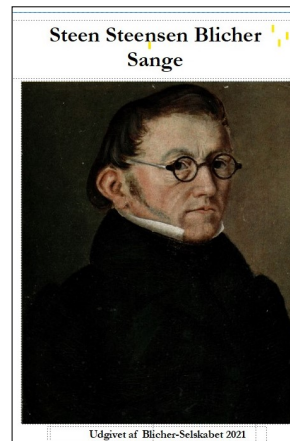
Blichernoter udgives 3 gange årligt,

redigeret af Erik Harbo

ISSN 1602-2742

www.blicherselskabet.dk**BLICHERNOTER****MEDDELELSER FRA****BLICHER-SELSKABET****August 2021****Blicher-Selskabet fylder 70 år****Sangbog som gave til alle vore medlemmer**

Nyd igen at kunne læse Blichers sange uden at skulle slå op på internettet. Melodierne vil vi sørge for at få lagt på vores hjemmeside. Ellers findes en del af dem i meloditillæggene til Højskolesangbogen.



Formanden har ordet: Generalforsamling og årsfest kommer til at foregå den 16. oktober i Johannesgården på Blegdamsvej 1 B, hvor der er

god plads. Vi kan ikke være i Teatermuseet, da det i de næste 14 måneder er under restaurering.

Vi begynder kl. 15 med generalforsamling. Derpå serveres der kaffe med brød og kl. 16:30 er der årsfest. Vi glæder os til et godt program, der vil gentage sidste års indslag om Genforeningen 1920 der aldrig blev til noget. Vores gæstetaler er forhenværende minister Bertel Haarder.

Vi arrangerer et to-dages seminar på Skærum Mølle i dagene 18. og 19. september. Vi vil bede ikke mindst vore jyske medlemmer om at støtte op om dette arrangement.

Til medlemmerne: Et hjertesuk
Vi beder indstændigt medlemmerne se efter om man har betalt kontingent 2021. Hvis man ikke har betalt bedes man gøre det inden 1. november 2021.

Manglende indbetaling betyder, at vi ikke kan sende årets boggave ligesom medlemskabet ophører. Som nævnt i november 2020 sender vi ikke flere rykkere ud over denne påmindelse. Restanter vil herefter blive slettet af medlemslisten. Hvis man er i tvivl angående medlemskab og kontingent kan man ringe tlf. 25533266 eller sende en mail til kasserer James Lerche gjlerche@gmail.com

Opkrævning for 2022 udsendes i november 2021

Bestyrelsen

Årsberetning 2021

Der er ikke så meget at berette om året 2020. Vi måtte aflyse generalforsamlingen i april måned og det samme skete med årsfesten. I forbindelse med udgivelsen af *E Bindstouw* modtog vi en smuk lektørdtalelse samt anmeldelse i Kristeligt Dagblad ved Claus Grymer (trykt i Blichernoter nov.2020) og en anmeldelse i Randers Amtsavis ved Knud Mogensen som aftrykkes i disse Noter.

Med hensyn til udbytte for vore medlemmer blev det ud over de meget fyldi-

ge Blichernoter til to arrangementer i november, på Herningsholm og på Blicher-egnens museum. Referat af disse møder kan læses i Noter for november 2020. Regnskabet for året blev trykt i samme nr.

Vi støttede Dansklærerforeningen med 30.000 kr. til udgivelsen *Mesternoveller*.

Som formand takker jeg for den tålmodighed alle har udvist under coronaen.

Nu glæder vi os til seminar på Skærum Mølle og generalforsamling og årsfest i oktober. **Tak for mange gaver.**

Hosekræmmeren (1829) Jens Kristian Lings

At St. St. Blichers kunstnersind var enormt favnende, er fastslået et utal af gange. I det fandtes fortid og samtid og fremtid. Man kan sige, at hans kunstnersind favnede en slags *altid*. Det rummede og viste endog strukturer, som Freud først mange år senere blev kendt for at påpege i sine personlighedsanalyser. Og selv om Freud først blev født i 1858, er det ganske interessant at få hjælp af ham til at gennemskue den situation, der opstår mellem Blicher og hans hund og hosekræmmerens datter, Cecilia.

Freud hævder, at neuroser skyldes ubevidste konflikter mellem påførte moralregler og et naturligt driftsliv. Her er hans personfigur med en af mig tilføjet illustration:

superego		☹️	dannet af påførte moralregler. Id'et er menneskets samlede driftsum, og ego'et, det færdige
ego	eller	☹️	
id		😊	

jeg, er resultatet af kampen mellem superegoet og id'et.

I det følgende vil vi se lidt på to emner i *Hosekræmmeren*. Med freudianske briller ser vi på jæger-hund identitet, og med både økonomiske og åndelige kræmmerbriller ser vi på, hvad fortællingens titel egentlig rummer. Blicher skriver: "Jeg var midt i måltidet og midt i en politisk samtale med min vært, da en ung og overmåde dejlig bondepige trådte ind, hvem jeg ufejlbarligen ville have erklæret for en, fra grusomme forældre og et modbydeligt ægteskab bortflygtet, forklædt frøken, hvis ikke hendes rødladne hænder og uforfalskede bondemål havde overbevist mig om, at ingen travestering fandt sted. Hun nikkede venligt, kastede et flygtigt blik hen under bordet, gik ud, og kom snart igen med et fad melkogbrød, hvilket hun satte på gulvet med de ord. "Deres hund kan måske også trænge til noget." Jeg takkede for hendes opmærksomhed; men denne var ganske henvendt til den store hund, hvis grådighed snart gjorde tomt fad, og som på sin

Mesterligt fortalt er også Blichers beretning om Jens Jensen, der en tid havde kontakt til franske soldater og ikke helt forstod at oversætte det franske.

Således bliver "Vive l'empereur" (leve kejseren) i Jens Jensens oversættelse til "Piiv mæ laang Rør".

Og en anden slags oversættelse er der såmænd også i nyudgivelsen, nemlig Viborg-lektoren Johs. Thomsens rigsdanske version. En god hjælp, for Blichers blandede dialekter er ikke altid lige lette at forstå for en nutidsdansker

Et udmærket noteapparatet til de forskellige tekster bidrager til indtrykket af en fremragende lille bog.

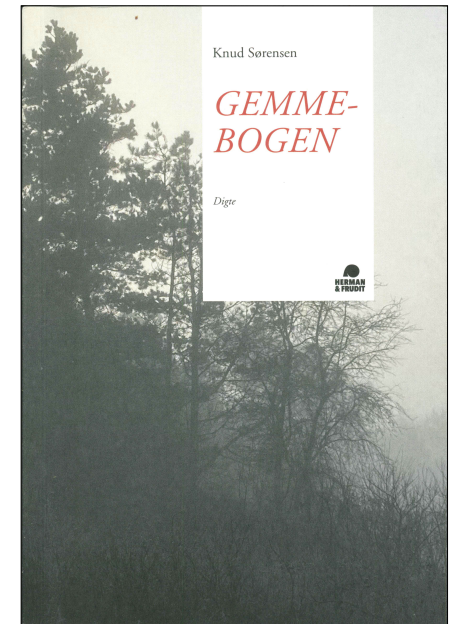
Varige spor

At Blicher har sat sig varige spor, fremgår på mange måder af hans forfatterskab. I mange år var der således et anerkendt spisested i Viborg ved navn Messingjens - opkaldt efter den hest, som Blicher lader fortælle om i skolestuen i Lysgaard for 200 år siden.

E Bindstouw er illustreret med træsnit af den berømte grafiker Povl Christensen og udgivet af Blicher-Selskabet sammen med Blicher-egnens Museum i Thorning, Blicher-egnens Museumsforening og E Bindstouws Venner.

Blandt andet Aage og Johanne Louis-Hansens Fond med relation til gården Tustrup øst for Randers har bidraget til udgivelsen. Forlaget er Olufsen Bøger.

Det er historisk korrekt, at fattige bønder omkring Lysgård supplerede indtægterne ved at "binde" (strikke). De færdige produkter blev som oftest solgt af hosekræmmere eller på markeder i København eller Hamborg.



Knud Sørensens seneste digtsamling *Gemmebogen* udkom i maj 2021 på forlaget Herman & Frudit, Århus. Her bringer vi digterens sansning af de høstklare marker, i et kortfattet fortættet sprog med vide horisonter "... og jeg aner..."

Mit blik driver
med sensommerblæsten
hen over bygmærkens
let bølgende flade
som nu
da høsten er på vej
har rystet alt
det livgivende grønne
af sig
og jeg aner
derude foran mig
et andet landskab
som jeg vel får at se
når mine øjne
har lagt dette bag sig.

Anmeldelse af *E Bindstouw* i Randers Amtsavis Knud Mogensen

En sand perle fra Blicher-Selskabet
Klassikeren E Bindstouw udkom første gang i 1842 og var trykt hos J.M. Elmenhoff i Randers.

Blandt talrige litterære mesterværker fra Spentrup-præsten og digteren Steen Steensen Blicher rangerer E Bindstouw hos mange som noget af det bedste fra hans hånd.

Alene den berømte indledning, her citeret på den (blandede) dialekt, som Blicher anvendte: "Det war e Awten fa bette Ywlawten - nej hold! A lywwer - de war sgi den Awten far ve indda, da war Binnstouw te e Skwolmeajsters, ham Kræn Koustrup, I kinne ham wal"?

Udkom i Randers

Den 5. november udkommer bogen *E Bindstouw*, 100 sider, udgivet af Blicher-Selskabet med flere, og det er uden forbehold en sand perle. I hvert fald for dem, der holder af Blichers værker.

Blicher skriver på dialekt. Vel at mærke til tider en blanding af udtryk fra den egen syd for Viborg-Lynggård - hvor E Bindstouw fandtes, og hvor man den dag i dag kan besøge det lille museum af samme navn, lidt fra hans tid i Randlev og noget fra årene i Spentrup.

Netop denne blanding bringer bogen en fin orientering om ved Torben Arboe, der til daglig arbejder ved Peter Skautrup Centret for Jydsk Dialektforskning ved Aarhus Universitet.

Et par konkrete eksempler på, at dialekter ikke kender geografiske grænser: I bogen bruger Blicher udtrykket "kaast - em hen", hvilket betyder "begravede dem". Det sker i fortællingen om Mads

aa Vranum. På denne skribents hjemegn, Rougsø Herred, i luftlinje ikke langt fra Spentrup, brugtes længe udtrykket "kast' hen", udtalt på den måde, det her er stavet på, i samme forbindelse.

Og når Blicher bruger udtrykket "Gajilam" om en pige – og det er ikke helt pænt ment – blev præcis samme udtryk brugt i min hjemby, Voer, endnu for ikke mange år tilbage.

E Bindstouw med dens 14 fortællinger og viser udkom første gang i 1842 og var trykt hos bogtrykker og udgiver af Randers Amtsavis, J.M. Elmenhoff.

Operasanger Erik Harbo, der er formand for Blicher-Selskabet, skriver i bogens forord, at E Bindstouw dengang blev solgt for 24 skilling stykket og fik en overstrømmende anmeldelse i ugeavisen Ny Jyllands Posten i Aarhus.

Tre af de fortællinger, som Blicher lader deltagere i binderiet i skolestuen i Lynggård fremføre, har været trykt i Nordlyset i 1827. Det gælder blandt andet historien om den énarmede soldat. En fjerde udkom på Nordlyset i 1828.

Nordlyset var som mange bekendt et forlag, som Blicher drev sammen med før nævnte J.M. Elmenhoff.

Den muntre Blicher

Blichers forfatterskab er ofte præget af en vis tungsindighed. Men humoren sprudler i E Bindstouw, når han lader Wolle Vistisen fortælle om sin tid i København.

Jyden kommer "aa Kaameddi" (i et teater) og undrer sig – for han har fået at vide, at her spilles: – Men A so hverken Kvot eller Tærninger, melder han.

vis takkede giverinden ved at stryge sig ind til hende; og da hun lidt ængstelig løftede armen i vejret, misforstod Chasseur denne bevægelse, gjorde adroit, og trængte den skrigende pige baglæns hen mod alkoven – jeg kaldte hunden af og udtødte hende hans gode mening."

Da Cecilia kommer ind og nikker venligt til den 47-årige Blicher, er han straks betaget af hende: Hun er "overmåde dejlig". Hans beskrivelse røber ganske uskyldigt, at han instinktivt begærer hende. Han forestiller sig, at hun har haft "grusomme forældre" og er løbet fra dem. Denne opfattelse skyldes næppe kun hendes dejlighed, men også, at hun øjeblikkelig er optaget af hans hanhund. Hun afslører derved, at hun er stærkt interesseret i sex, hvilket kan skyldes, at hendes forældre forhindrer hende i på naturlig måde at realisere sine kærlighedslyster. Faderen dikterer hjemmets love efter tidens skik og brug og egen stolthed, og moderen undviger med et suk enhver personlig stillingtagen. På denne måde er de faktisk "grusomme" som forældre. Cecilias øjeblikkelige interesse for hunden kan da symbolsk netop udtrykke en indestængt og ubevidst drøm om flugt fra forældrenes indespærring af hendes kærlighed til Esben.

Hundenavnet, Chasseur, betyder "skytte" eller "jæger". Det udtrykker da præcist, hvad Blicher er. Der er altså en slags identitet mellem jæger og hund. De er to og dog én.

Både Blicher og Cecilia kan på det instinktmæssige plan siges at udtrykke stærke erotiske interesser, og begge har én stor hæmning: Hun må ikke få sin Esben, og selv om Blicher ubevidst (?) kunne ønske sex med Cecilia, når et sådant

ønske næppe frem i hans bevidsthed.

Hvis det gør, kan han naturligvis på ingen måde tillade sig at røbe det. Hundens adfærd kan da være et symbol på Blichers drømmeadfærd.

Ordet "adroit" fortæller, at hunden rejser sig på bagbenene. At den derefter helt konkret med forpoterne skubber Cecilia - ikke hen mod døren eller noget andet, men hen mod sengestedet, alkoven, kan da udtrykke, at dens adfærd netop er, hvad Blicher ubevidst (?) ønsker at foretage sig.

Fortællingens titel

Da Cecilias far, Michel Krænsen, på fornuftig vis vurderer en frier udelukken- de ud fra dennes økonomiske forhold, har vi endnu et eksempel på, at Blichers kunstnersind endog rummer et materialistisk syn, længe før materialismen virkelig får tag i Danmark.

Også tvivlen om Guds væren vokser. F.eks. fortæller enken under Blichers besøg 6 år efter det første, at Michel Krænsen sagde om Esbens og Cecilias ulykkelige skæbne: "Det er Guds gerning" sagde han, "hans vilje kan ingen modstå;" Og her tilføjer enken: "Men det gik ham nær alligevel!" Tvivlen gnaver altså i ham.

Umiddelbart kan man tro, at titlen kun fokuserer på Michel Krænsen, som er fastlåst i den opfattelse, at materiel tryk- hed er en forudsætning for et ægteskabs holdbarhed. "Når krybben er tom, bides hestene", som ordsproget siger. Og efter datidens forhold har han sikkert ret. Denne økonomiske situation kunne han imidlertid nemt forhindre, men det forbyder hans forfængelighed ham. At han kun er en kræmmer i forståelse af kærlighed, gør, at han bliver en afgørende faktor i

tragedien. Om Esbens død siger enken: ”Salig Michel kunne heller aldrig glemme det; han blev ikke mand siden. Et par måneder efter blev han liggende syg, og så tog Vorherre ham fra mig.”

Tvivlen gnavede ham altså til døde. Uden egentlig at ville det gav han sig selv dødsstraf.

Michel Krænsens kone er som enke også hosekræmmer og kræmmer i løsninger af livsproblemer. Af kærlighed til Cecilia satte hun sig i de afgørende situationer mellem to stole. Hun er vel den mest uskyldige af dem alle i tragedien, og alligevel er det hende, der sidder tilbage med straffen for det hele. Det fremgår ganske diskret af Blichers lille, men uhyre væsentlige ændring af det anførte omkvæd. De to første gange af de fire hedder det: ”den største sorg i verden her er dog at miste den, man har kær.” De to sidste gange er ordet ”miste” skiftet ud med ”skilles”. At gå sammen med sin datter uden at kunne nå ind til hende er værre end døden.

Esben er også hosekræmmer. At hans kærlighed til Cecilia kan rumme en drøm om at arve Michel Krænsen er meget tænkelig, men der er ingen grund til at tvivle på hans kærligheds ægthed. Alligevel er også han en åndelig kræmmer, fordi hans kærlighed til Cecilia ikke kan tolereres i den tids økonomiske samfundsstruktur. Hans adfærd udspringer af den nye tid, romantikken, hvor følelserne spiller en langt større rolle.

For Esbens forældre ville et ægteskab mellem Esben og Cecilia være særdeles kærkomment, fordi de står i økonomisk gæld til Michel Krænsen. De er altså også åndelige kræmmere.

I Cecilia anes romantikkens vækst i særdeleshed. Men det, at hun vover at forelske sig i Esben, som i hendes miljø ikke er hende økonomisk værdig, fortæller, at også hun er en livskræmmer. I hendes miljø må hjertet ikke styre, det skal hjernen gøre. Hun gør i virkeligheden oprør, men kampen er ubevidst og forbliver i hendes indre, så hun bliver sindssyg.

Frieren Mads Egelund er på alle måder en kræmmer. Han og Michel Krænsen forstår og kan acceptere hinandens økonomiske status. Angående kærlighed er Mads Egelund en ren kræmmer, idet han kun har sans for økonomi og det at føre sin slægt videre. Da han bliver træt af Cecilias afslag, skubber han hende ganske primitivt som den kræmmer, han er, tilbage i sindssygen.

Og hvad med Blicher? Heller ikke han kunne løse problemerne under sit første besøg. Og hans forventninger, da han ankommer seks år senere, er særdeles romantiske og knuses af en barsk virkelighed. Han har sikkert sin hund, Chasseur, med, men den nævnes ikke, for Cecilias ”vammelsøde smil” udsletter omgående alle Blichers erotiske drømme. Også han var en kræmmer i det at løse Cecilias og Esbens kærlighedsproblem. Han straffes med tristhed.

Og hvad med os læsere? Vi er vel også kræmmere i det at løse problemet, hvis vi skal acceptere den tids samfundsstruktur?

Fortællingens titel kræver selvransagelse, og vi når formodentlig alle til den selverkendelse, at vi kun er (hose) kræmmere i livets store spørgsmål. Vi kan antyde løsninger på det ene og det andet, men vores løsnings værdi vil altid kunne diskuteres.

melig; men dog finder ogsaa her en vis Begyndelsen forfra Sted, foretaget, medens den negative Side er aldeles latent, i Kraft af at en heel Positivitet saa at sige vaagner op og kommer til Orde og ungdommelig frisk fornyer og gjenføder sig med autochthonisk**) (Af Jorden est Du kommen) Originalitet.

Istedetfor den i Hverdagshistoriens Forfatters Noveller*** indeholdte Livs-Anskuelse, der er Individets, som har fuldendt Løbet og bevaret Troen, fremtræder her som Eenheden af en for Sjælens indre Øre gjenlydende individuel-folkelig poetisk Grundtone, og et for Phantasien udslagen folkelig-idyllisk af mægtige Kornmod gjennemlynet Billede – en dyb poetisk Stemning, indhyllet i Umiddelbarhedens Taageslør.

Istedetfor vi i hine Noveller maae beundre den mesterlige Teknik, frapperes vi her mere af enkelte dramatisk-svangre Replikker, som ikke saa meget forudsætte en Cuiviers**** Skarpsindighed for af dem at konstruere en Totalitet, som næsten Naturens Dybsindighed som Tilblivelsesgrund. I ethvert Tilfælde er ogsaa her en Eenhed, der i sin Umiddelbarhed betydningsfuldt peger ind i Fremtiden, og som nødvendigviis maa gribe Samtiden meget mere, end den har gjort, og derved maaskee komme til at virke heldbringende for den prosaiske Maade, paa hvilken Politiken hidtil er bleven behandlet.

Stille og mørkladen er vel min Hede;

Dog under Lyngtoppen Blomsteret staaer.

Lærken bag Gravhøie bygger sit Rede

Og sine Triller i Ørkenen slaar

Noter til Kornmodn: *Bogen er som udgangspunkt en kritik af H.C. Andersen roman *Kun en Spillemand*.

** indfødt el. oprindelig.

***Hverdagshistoriernes forfatter var fru Gyllembourg, der skrev under pseudonym.

**** Baron Georges Léopold Chrétien Frédéric Dagobert Cuvier var en fransk zoolog og palæontolog. Han forbedrede systematikken i Carl von Linnés system.

Nekrolog:

Professor Torben Brostrøm døde 8. december 2020 i en meget høj alder.

Han var en begejstret Blicherlæser der også glædede selskabet ved deltagelse bl.a. i et seminar i København. Gennem de senere år var det slut med de store udgivelser, men i en række mindre hefter udfoldede han sig stadig. Som medlem af Akademiet lagde han også et stort arbejde her.

Vi har flere gange citeret ham i Blichernoter. Han var professor i dansk litteratur på Danmarks lærerhøjskole gennem en årrække og anmelder ved Information.

Nekrolog

Afsked med en Blicherelsker. Johannes Møllehave har sagt farvel. Trods blodpropper andre trængsler holdt den flittige forfatter, foredragsholder og præst ud indtil maj 2021.

Han betød meget for Blicher-Selskabet gennem en årrække og modtog velfortjent Blicherprisen i 2005. Som elev af lektor Johannes Nørvig fik Blicher en stor plads i Møllehaves hjere. Det blev til mange artikler gennem årene ikke mindst i diciplin ”at læse Blicher” og også til foredrag i Blicher-Selskabet.

Han deltog aktivt da vores engelske udgave af Blichernoveller i Paula Hostrup-Jessens oversættelse blev lanceret i 1996 på University College i London.

Et imponerende antal artikler har han også efterladt sig. Politiken udgav i 2007en række klummer *Indtryk og Udtryk*. Her stod også den takketale som Møllehave holdt ved modtagelsen af Blicherprisen og som aftrykkes på vores hjemmeside med motivationer af Paul Hüttel og Erik Harbo

den efterfølgende roman *OT* om en jysk helt Otto med vidunderlige skildringer fra de andersenske herregårde, dem han allerede havde holdt sit indtog på, samt det københavnske borgermiljø foruden det jyske landskab omkring Lemvig, var turen nu kommet til den fattige helt fra de svendborgske brosten, der går så meget ondt igennem og ender i en grav i en landsby på Fyn. Samtidig er det en skildring af en lang række personer og deres pudsige liv. Det er indimellem ustyrlig morsomt netop gennem de personer, hvis univers digteren formår at skabe, samtidigt med at det er en kærlighedshistorie. Sideløbende er det en skildring af den jødisk fødte Naomis omflakkende liv.

Men Kierkegaard, der må have kendt de to første romaner, tåler åbenbart ikke Andersens kunstnerbeskrivelse, altså opkomsten af en kommende kunstner, en violinist, der desværre ind imellem er ret flæbende, og derfor måske har virket irriterende på den unge kunstkritiker. Men hvordan har han kunnet overse alt det andet? Andersens fantastiske personskildringer, sproget og humoren, der bobledede under kærlighedshistorien. Historien er fremragende underholdning og fulgte vel tidens krav til en roman. Andersen, der blev meget uheldig over denne omtale, kunne tage det roligt, for romanen opnåede meget stor popularitet ikke mindst i Tyskland.

At den samtidig er løs i fugerne har selvfølgelig også generet kritikerne. Især 3. del kan forekomme alt for lang og fyldt med alt for mange betragtninger, og den følger ikke hovedpersonen til dørs, men det må man tage med. Der sker det i 3. del, at det ikke længere er Christians liv,

der følges, men Naomis rejse ud i verden. Andersen angiver i et brev ubeskedent til Henriette Hanck: ”Jeg vil være den første romandigter i Danmark. I min Afkrog skulle de Par Sjæle om mig erkende, jeg er en sand Digter.” Han var allerede i begyndelsen inde på en række mulige titler bl.a. Gråt i gråt. Titlen *Kun en Spillemand* fik den kort før udgivelsen og ordet ”kun” blev tilføjet en måned inden. Han har i breve fortalt meget om udgivelsen og siger: ”I O.T. havde jeg en bestemt Plan, før jeg nedskrev et Ord, denne Gang derimod lader jeg Vorherre sørge for det Hele.” Og deri må vi give Andersen ret. Vorherre har en stor fantasi og vi genoplever på det nærmeste hele Andersens første rejse 1833 gennem Naomis oplevelser i Wien, Rom og Paris, og det er spændende alt sammen, men kræver et meget stort notearbejde af udgiveren.

Alle Andersens romaner blev oprindeligt flittigt udgivet og kan bl.a. læses på nettet og i Sprog og Litteraturselskabets store udgave fra 1944 med fine omtaler og kommentarer og noter.

Kierkegårds bog fik betydning på anden måde, for det var som nævnt i denne man kunne læse hans omtale af Blichers noveller, der roses til skyerne. Vi har tidligere bragt denne omtale (Blichernoter 2013), men lad os blot indsætte lidt af den her.

”Vende vi os nu fra disse Noveller og deres Tumleplads til hiin Røst*) i Ørkenen St. St. Blicher, der dog, og det er netop det mærkelige, omskabte den til et venligt Tilflugtsted for den i Livet landflygtige Phantasie, saa møde vi vel ikke her en saadan Verdens-Anskuelse, paa hvilken der er gjort Prøve i saa mangfoldige Livs-Tilfælde, ikke heller den Livs-Gymnastik, der er hine Noveller saa eiendom-

Blicher-ruten - en del af Danske Digterruter Museumsinspektør Marianne Gjørtz Hougaard

Fredag 18. juni 2021 indviede Blicheregns Museum Blicher-ruten, som er en del af Danske Digterruter.

Digterruten er en ny oplevelsesrute rundt i Danmark, hvor vi inviterer ud i naturen og ind i litteraturen.

Mange af vores store forfattere har ladet sig inspirere af naturen i deres forfatterskab, og med digterruten kan man nu gå i forfatternes fodspor. Ruten dækker hele landet og digtere fra Brorson i Ribe til Ditlevsen i København.

På Blicheregns Museum er vi stolte af at stå for Blicher-ruten. I efteråret 2019 blev museet kontaktet af Mads Sohl Jensen fra Syddansk Universitet, som spurgte, om museet ville være medafsender på en ansøgning til Nordea-fonden. Lige som Margueritteruten skulle vi lave en Digterrute rundt i Danmark. Folk skulle ud i naturen og ind i litteraturen, og vi var ikke i tvivl om, at museet naturligvis gerne ville være med.

Et af museets vigtigste formål er at skabe opmærksomhed om St. St. Blicher via udstillinger, foredrag og arrangementer året igennem, og her passer Blicher-ruten lige ind. Vi håber, at ruten åbner nye læsers øjne for St. St. Blichers forfatterskab, og samtidig giver Blicherkendere en ekstra dimension til læsningen, når værkerne høres der, hvor Blicher blev inspireret.

Ruten tager dig med i St. St. Blichers fodspor på den egn, hvor han blev født og senere var præst. Det var her, han fandt inspiration til sine noveller og digte, og med digterruten kan du nu stå på heden

og høre uddrag fra Hosekræmmeren og digtsamlingen Trækfuglene i det landskab, som Blicher holdt så meget af.

Selve ruten

På ruten kan du lytte til udvalgte dele af Blichers forfatterskab kommenteret af professor Johs. Nørregaard Frandsen fra Syddansk Universitet. Uddrag af noveller og digte er indtalt af Jens Mortensen fra E Bindstouw og Mathias Lyhne fra Hey-sound. Ved hvert stop på ruten, eller bogmærke, er der en QR-kode, som skannes med telefonen. Ruten kan også opleves hjemme fra sofaen på <https://danske-digterruter.dk/rute/steen-steensen-blicher/>, men man får den bedste oplevelse ved at komme ud i naturen og ind i litteraturen.

Blicher-ruten starter på Blicheregns Museum i Thorning, hvor Blichers præstegård i sin tid lå. Her kan du lytte til Morten Vinges brusende forelskelse i den skønne Sofie i En Landsbydegns Dagbog. Novellen er Blichers første, og han skrev den lige der, hvor man kan høre første bogmærke.

Herfra går turen videre til Thorning Kirke lige overfor præstegården. Her hører vi om Mads Doss, som ligger begravet på kirkegården, og dele af den underholdende, men måske mindre kendte novelle Præsten i Thorning. Blicher digter her om præsten, Erich Sørensen, som stoppede i embedet i utide i 1600-tallet. Den humo-



ristiske beskrivelse af junkeren med mælkehvidt fjæs og pludrende og læspende mæle kan være en appetitvækker, som giver lyst til at fortsætte læsningen derhjemme.

Derefter fortsætter turen til Vium, hvor Blicher blev født og voksede op. Blicher traskede jævnlige over markerne fra Vium til herregården Aunsbjerg, hvor han tilbragte en del af sin barndom. Her boede Blichers grandonkel, herremanden



Steen de Steensen, som Blicher er opkaldt efter, sammen med sin hustru. Blicher brød sig ikke voldsomt om at være

der, men et lyspunkt var skytten Vilhelm, så naturligvis hører vi uddrag af Skytten på Aunsbjerg her.

Efter Vium skal vi et smut til E Bindstouw i Lysgaard, hvor Blicher var præst samtidig med, at han var præst i Thorning. Blicher skriver som den første på jysk, så ved E Bindstouw kan man få udfordret sine sprog talenter og få en indføring i den hyggelige stemning i bindestuerne.

Derefter går turen til Grathe Monumentet, hvor vi hører Blichers version af Svend Grathes endeligt, og til sidst kører vi videre til Kompedal Plantage og Grathe Hede. Her kan man vandre i digterens fodspor på den jyske hede, mens man lytter til Blichers rørende Naturkon-

cert, mens man måske er heldig at høre fuglene i virkeligheden. Det er også her, man kan høre uddrag af Blichers store hyldest til hjemegnen – Kiær, est du Fødeland, som han skriver, mens han bor langt fra sin elskede fødeegn – i Randlev ved Odder. Ruten slutter efter en længere vandring på heden med Hosekræmmen, som Blicher netop indleder med en tur på heden og de fantastiske drømmesyn, som heden inspirerer til.

Udvælgelsen

Det var vigtigt for museet, at ruten både kom rundt på den egn, vi i dag kalder Blichereggen, og på Blichers elskede hede. Begge dele har haft ubeskrivelig stor betydning for Blichers forfatterskab, og vi håber, at Digterruten vil medvirke til, at Blichers fantastiske tekster bliver vedkommende for nye læsere på nye måder.

St. St. Blicher har skrevet mere end 90 noveller og omkring 300 digte, og mange af dem er inspireret af Blichereggen, så det har været udfordrende at vælge dem ud, der skulle være med på ruten. Kriteriet har først og fremmest været, at værket skulle være stedsspecifikt, så enten skulle det være skrevet på Blichereggen, eller så skulle det foregå på Blichereggen.

Dernæst skulle der udvælges citater fra de enkelte digte og noveller, som ville give mening i et kortere uddrag. Tre Heligaftner blev valgt fra i sidste øjeblik, da ruten ellers blev for lang, mens storværket Præsten i Vejlbøje heller ikke er med, da den finder sted på Djursland og er skrevet efter Blichers tid i Thorning. Måske kan begge komme med ved en senere lejlighed, hvis det bliver muligt at udvide ruten.

Ruten har fokus på Blichers digtning,

men man kan ikke nævne Blicher uden at omtale hans samfundsengagement så naturligvis omtales Himmelbjergfesterne.

Vil man opleve mere om Blichers store engagement, må man dog besøge Blicher-egnens Museum.

Relevans?

Man kan måske spørge sig selv om, hvorfor det er vigtigt at sætte fokus på St. St. Blicher i 2021? Han skrev sine værker for omkring 200 år siden, så hvad kan han sige os i dag?

Blicher beskriver os mennesker på godt og ondt med alle vores fejl og mangler, så vi kan spejle os selv i hans noveller. Jalousi, kærlighed, had, glæde er bare nogle af de følelser, som Blicher er eminent til at sætte ord på, og det kan vi også have brug for i dag. Hans ord rører os og påvirker os, og når man oplever dem der, hvor han fandt inspiration, står de endnu stærkere.

Hans måde at beskrive naturen på, hvad enten det er den kolde vinter eller hedens brune land, er enestående og får en ekstra dimension, når man står midt ude på heden og mærker roen langt væk fra den hektiske hverdag.

Med ruten kommer man tættere på Blichers værker og får samtidig en inspirerende køretur på egnen og en opløftende vandretur på heden.

God tur!

Blicher-ruten er lavet i samarbejde med Syddansk Universitet, Naturstyrelsen, Viborg Museum, Blicher-selskabet, menighedsrådene i Thorning og Vium, samt Silkeborg Kommune.

Digterruten er blevet til på initiativ af Syddansk Universitet og støttes af Norda-fonden.

H.C. Andersens romaner Erik Harbo

Det er lidt forunderligt, hvor mange gange man støder på folk, selv meget læsende, der ikke har læst H.C. Andersens romaner. Nogle vil endda spørge H.C. Andersen? Romaner?



Ja, der foreligger en helt række romaner, denne litterære genre som digteren regnede med skulle bringe ham berømmelse også ude i den store verden.

Selvfolgelig læste samtiden ham også, inden han begyndte på eventyrene, og romanerne nåede også ud i Europa og skabte en begyndende berømmelse.

Det er også forunderligt at Søren Kierkegaard efter Andersens første to romaner ved den 3. tager ham ved vingebeinet og giver ham en overhaling. Det sker i 1838 i den unge kritikers første bog *Af en endnu levendes Papirer*, hvor han luftter sine aversioner og sin kærlighed til tre digtere.

Lad os blot begynde med Blicher, der løftes til skyerne, og forfatteren til hverdagshistorier fru Gyllemburg (J.L. Heibergs moder) der skrev under pseudonym, og endelig Andersen, der får sin sag for, da han har skrevet en stor roman *Kun en spillemand* om et slags geni. Romanen må siges at indeholde megen selvbiografi og det er i Andersens tilfælde altid interessant, men det var det ikke for Kierkegaard.

Efter en forrygende debut med *Improvisatoren*, skrevet for en stor del i Italien under digterens store udenlandsrejse og